

1. Referentie

Referentie	De Ridder, M & Meire, J. (2007). <i>Een kwalitatief onderzoek naar de toegankelijkheid van jeugdhulpverlening</i> . Brussel: Kinderrechtencommissariaat.
Taal	Nederlands
ISBN - ISSN	
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

Dit onderzoek vertrekt vanuit de vaststelling dat de toegang tot de jeugdhulpverlening geen evidentie is. Bedoeling was om te peilen bij de jongeren zelf welke 'deuren' en 'drempels' zij ervaren en tegenkomen in hun zoektocht naar hulp. Aan de hand van algemene focusgroepen en individuele interviews met jongeren, worden bevindingen over de rol van het probleem zelf, de persoonlijkheid van de jongere en diens kwetsbaarheid besproken. Dit wordt gevolgd door een analyse van hulp in de directe omgeving van ouders, vrienden en leerkrachten. Daarna wordt ook de professionele jeugdhulp besproken en worden tot slot de belangrijkste drempels voor de drie meest genoemde jeugdhulpdiensten nagegaan (het CLB, het JAC en de Kinder- en Jongerentelefoon). De resultaten voor de -12 jarigen worden apart besproken.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Welzijn en gezondheid
Trefwoord(en)	Hulpverlening

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Vlaams Kinderrechtencommissariaat Leuvenseweg 86 1000 Brussel
Onderzoeker(s)	Marjon De Ridder, Johan Meire Kind & Samenleving vzw (Meise)

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Wat helpt of belet jongeren om naar professionele hulp te stappen? Welke rol spelen het voortraject, de problematiek zelf, of achtergrondvariabelen als leeftijd en geslacht daarin?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeksmethode	Kwalitatief onderzoek bestaande uit twee luiken, met enerzijds focusgroepgesprekken in scholen. 10 focusgroepen werden samengesteld, die telkens 2 keer bevroegd werden. Een
-------------------	--

	tweede luik bestond uit 20 individuele diepte-interviews
Onderzochte groep	De focusgroepen vonden plaats in het 6 ^e leerjaar, 3 ^e middelbaar en het 6 ^e middelbaar. Elke groep bestond uit 6 tot 8 jongeren. Qua leeftijd varieerde deze groep tussen 11 en 18 jaar. De individuele interviews werden afgenomen bij 20 jongeren tussen 12 en 17 jaar, 6 jongens en 14 meisjes uit heel Vlaanderen.
Bereik	Vlaanderen

7. Resultaten

Al dan niet hulp zoeken	Eerst en vooral blijkt het soort probleem waarmee jongeren geconfronteerd worden van belang in de beslissing of ze er al dan niet mee naar buiten komen. Wanneer het gaat om een illegaal probleem, een persoonlijk probleem, gezinsgerelateerde problemen of problemen uit de taboesfeer is de drempel veel hoger. Ook de persoonlijkheid speelt een rol: jongeren durven soms geen hulp zoeken omdat ze er niemand kennen. Tot slot speelt de eigen relatie met het probleem een rol: jongeren vinden het probleem niet ernstig genoeg, ze beseffen niet wat er scheelt, ze willen het zelf oplossen of ze vinden het niet wenselijk een probleem te hebben.
Drempels en deuren bij de niet-professionele hulp	<p>1. <i>Ouders</i> Waarom problemen niet tegen ouders verteld worden is vooral omdat ze hen niet willen kwetsen, uit angst voor teleurstelling of omdat ze niet willen dat ouders zich schuldig voelen. Anderen hebben dan weer angst voor boze reacties. Ook het ontbreken van een goede band vormt een genoemde drempel.</p> <p>2. <i>Vrienden</i> Bij vrienden vermelden jongeren ook een aantal drempels: zo zijn ze bang dat vrienden hen anders gaan bekijken, dat ze gepest zullen worden of dat hun vrienden hun gewoon zouden laten staan. Soms vertrouwen ze hun vrienden ook niet volledig, of willen ze hen niet lastig vallen.</p> <p>3. <i>Leerkrachten</i> Leerkrachten worden over het algemeen als deskundiger geacht dan ouders; vooral leerkrachten die iets kunnen vertellen over zichzelf en gevoelens en die activiteiten doen buiten de schoolmuren worden als toegankelijk beschouwd, maar zijn vrij zeldzaam. Belangrijkste drempels die hieromtrent vermeld worden zijn de schrik dat er een verkeerd beeld ontstaat, dat de leerkracht hen zou veroordelen, anders zou behandelen dan andere leerlingen. Ook is er een schrik voor sancties op school en de angst dat de hele klas het uiteindelijk te weten zou komen. Ook het feit dat leerkrachten enkel tijdens de schooluren beschikbaar zijn is een belangrijke drempel voor jongeren.</p>
Professionele hulp	<p><i>De rol van toeleiders</i> Deze mensen, die vaak uit de directe omgeving van de jongeren komen, spelen een belangrijke rol in de stap naar hulpverlening.</p> <p><i>Hulpverlening</i> Het beeld dat jongeren over hulpverlening hebben is zeer belangrijk; ook hun verwachtingen blijken van grote invloed. Een aantal kenmerken van de hulpverlening kunnen zowel als 'deur' als als 'drempel' ervaren worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hulpverleners als buitenstaanders - hulpverleners als volwassenen - vrijblijvendheid van de relatie met de hulpverlener <p><i>In contact komen met hulpverlening</i> Een aantal kenmerken van communicatiemiddelen zijn bepalend bij het contacteren van hulpdiensten. De mate van anonimiteit kan zowel een deur als een drempel zijn; de vrijblijvendheid van het middel en de voorkeur van de jongere zelf zijn ook van belang. Contact leggen gebeurt heel praktisch en ook hier zien jongeren deuren en drempels:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ruimte: gezelligheid is cruciaal, voldoen aan de behoefte naar anonimiteit

	<ul style="list-style-type: none"> - noodzaak van een afspraak fungeert voor sommigen als een drempel, voor anderen dan weer als een deur. - Plaats: over de schoolcontext als locatie zijn de meningen ook verdeeld; in ieder geval mag het gebouw niet opvallend en identificeerbaar zijn - Openingsstijden: duidelijk wordt de behoefte geïdentificeerd van ruimere openingsuren van de hulpdiensten. Ook een betere afstemming met het openbaar vervoer kan als een deur werken. - Kost: jongeren zijn hier vrij duidelijk over en zijn van mening dat hulp geen geld mag kosten voor jongeren. <p><i>Het eerste contact met de hulpverlening</i> Belangrijk hierbij blijken de persoonlijke kenmerken van de hulpverlener. Het voorkomen moet jong en dynamisch zijn wat betreft kleding en stijl. Ook dient de hulpverlener over de nodige sociale vaardigheden te beschikken. Daarenboven vragen jongeren een vriendelijke behandeling, willen ze inspraak in waarover gepraat wordt en dient de indruk vermeden te worden dat de hulpverlener geen tijd uittrekt, het snel afhandelt of nutteloze oplossingen aanbiedt. Ook de indruk dat zou beslist worden om alles aan de ouders te vertellen is zeer nefast.</p> <p><i>Specifieke drempels bij drie diensten</i> 1. <i>Kinder- en Jongerentelefoon</i> Jongeren grijpen hiernaar omwille van de vrijblijvendheid en anonimiteit: ook de perceptie dat deze mensen veel ervaring hebben en dat er geen ingrijpende interventies gebeuren worden als redenen genoemd. De drempels die rond de KJT bestaan zijn de bedenkingen of het wel effectief gratis en anoniem is en is er twijfel over de reële impact van zo'n advies via de telefoon.</p> <p>2. <i>CLB</i> Wat betreft het CLB vermelden de bevraagde jongeren een hele reeks van drempels. Zo zijn ze van mening dat je hier vooral met schoolproblemen naartoe kan, maar veel minder met persoonlijke problemen. Ook de inbedding van het CLB in de schoolcontext vormt een drempel, zowel omwille van het gebrek aan anonimiteit als praktisch (je moet lessen missen voor een afspraak). Ook negatieve ervaringen van anderen vormen een drempel. Ook worden een aantal 'deuren' vermeld: het CLB behandelt alle problemen, je kan er dus altijd terecht. Ook de nabijheid van het CLB fungeert voor sommigen als een deur.</p> <p>3. <i>JAC</i> Deuren voor het JAC zijn onder andere de grote kennis van deze dienst, het belang van toeliders en de grotere anonimiteit. Ook de onmiddellijke beschikbaarheid is positief. Drempels zijn de minimale bekendheid ervan en de soms beperkte beschikbaarheid.</p>
<p>Min twaalf jarigen</p>	<p><i>Behoeften jegens de omgeving (ouders en leerkrachten)</i> Kinderen vertellen vaak problemen aan volwassenen met de verwachting dat deze de problemen kunnen oplossen. Ook andere dingen kunnen hen aanzetten problemen te vertellen: leerkracht moet geheim kunnen bewaren en moet zich toegankelijk opstellen. Ook moet een hulpverlener expliciet interesse tonen.</p> <p><i>Drempels jegens hulpverlening</i> Kinderen vermelden enkele drempels. Ten eerste hebben hulpdiensten geen vertrouwelijk imago bij kinderen; ook willen ze niet dat de ouders op de hoogte zouden geraken. Ze vermelden ook dat ze te weinig privacy hebben om deze diensten te contacteren en bovendien schrikken ze ook terug wanneer non-verbale communicatie niet mogelijk is.</p>

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/